

Чернігівський колегіум №11

**План-конспект
відкритого уроку
з Я і Україна на тему:
«Державні символи
України»**

**Учитель
Капелюха Г.М.**

Чернігів

Тема. Державні символи України.

Мета. Розширювати знання учнів про Україну як незалежну державу, про Державну символіку України – Герб, Прапор, Гімн. Розповісти про виникнення та історію символіки. Пояснити ідейний зміст символіки та традицій, пов'язаних із нею. Виховувати повагу до Державних символів України.

Обладнання. Запис гімну, оформленні назви сторінок журналів, презентація до уроку.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

– Доброго дня! Сьогодні до нас на урок завітали гості. Тож давайте їх привітаємо.

Добрий день!

У добрий час, радо ми вітаєм вас.

Здоров'я, щастя, радості вам бажаємо.

І урок наш розпочинаємо.

– Працювати на уроці будемо під гаслом... Щоб прочитати гасло, треба скласти його з розсипаних слів.

навчати, Добре, знати. хто, хоче, все, того

(Добре того навчати, хто хоче все знати.)

– А ви хочете все знати ?

– Діти, подумайте і скажіть, яким має бути наш урок? (Цікавим, навчальним, продуктивним, світлим, веселим, проблемним....)

– А ви на уроці якими повинні бути? (Дисциплінованими, уважними, зібраними, активними, вправними, наполегливими ...)

– Отже. Якщо ви будете такими, то ми разом створимо цікавий, творчий, продуктивний урок.

II. Перевірка домашнього завдання.

Наш урок дійсно незвичайний. І розпочинаємо ми його з перевірки домашнього завдання. Допоможе нам в цьому «Чарівний куб»

Завітав сьогодні в клас
На урок знову до нас
Кубик, діти, не простий,
Кубик, діти, чарівний.
Він доріжку прокладає,
Знання ваші перевіряє.

- Що таке символ?
- Чому з'явилися символи?
- Які природні об'єкти є символами України?
- Які рослини є символами України?
- Якими іменами багата українська історія?
- Назвати імена видатних людей, що є культурними символами країни.

III. Повідомлення теми і мети уроку.

1. Читання вірша напам'ять.

Під рідним небом жайворон співає –
Я рад би знати тих пісень слова.
Я слухав, чув, співала та пташина
Одне святеє слово: Україна.
На ріднім полі шепчуть колоски –
Я рад би знати тихі їх думки.
Я слухав, чув, як кожна колосина
шептала тихе слово: Україна.

У ріднім краї зелен-гай шумить –
я знати рад, про що він мріє-снить.
Я слухав, чув, як кожна деревина
Шуміла ніжне слово:Україна

– Про що цей вірш?

– Продовжіть речення: Україна – це наша...(Батьківщина).

2. Складання «павутинки».

– Що для вас Батьківщина? Складання « павутинки». Це **Україна**; **земля** наших батьків, дідів і прадідів; **край**, де звучить рідна **мова** і материнська **пісня**; пшеничні **лани, поля, сади; гори, моря, річки, шахти** тощо.

Що таке Батьківщина?

Під віконцем калина,

Тиха казка бабусі,

Ніжна пісня матусі,

Дужі руки у тата,

Під тополями хата,

Під вербою криниця,

В чистім полі пшениця.

Серед лугу лелека

І діброва далека,

І веселка над лісом,

І стрімкий обеліск.

IV. Вивчення нового матеріалу.

Так, для кожного з нас найдорожча і найрідніша та земля, на якій ми народилися, де живуть наші батьки, рідні, де поховані наші предки.

Кожна країна має свої державні символи. Саме про них ми і розкажемо на сторінках нашого усного журналу, який так і називається – «Державна символіка України».

Відкриваємо першу сторінку, яка присвячена проголошенню незалежності України.

Сторінка перша

Про оголошення незалежності України

У кожного з нас є день народження. День народження є і у нашої країни. 24 серпня 1991 року Верховна Рада України приймає “ Акт проголошення незалежності України ”.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР ПРО ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

№ 1427-ХІІ від 24.08.1991
(Відомості Верховної Ради (ВВР),
1991, № 38, ст. 502)

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки
постановляє:

Проголосити 24 серпня 1991 року Україну незалежною демократичною державою.

З моменту проголошення незалежності чинними на території України є тільки її Конституція, закони, постанови Уряду та інші акти законодавства республіки.

1 грудня 1991 року провести республіканський референдум на підтвердження акта проголошення незалежності.

АКТ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,

- продовжуючи тисячолітню традицію державотворення на Україні,
- виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами,
- здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто

проголошує

незалежність України та створення самостійної української держави —
УКРАЇНИ.

Територія України є неподільною і недоторканною.

Віднині на території України мають чинність виключно Конституція і закони України.

Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення.

Верховна Рада України

24 серпня 1991 року

Ми з гордістю і радістю можемо заявити всьому світові, що засяяло сонце над нашою землею, нашою державою – Україна здобула волю і незалежність.

Перед світом постала держава з давньою історією, духовною культурою, працьовитими, миролюбними людьми.

Сторінка друга

Символіка держави

– Назвіть державні символи України.

У статті 20 (розділ 1) Конституції України записано: «Державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб, Держаний Гімн України». Символіка – своєрідна візитна картка країни, вона ніби представляє її, підтверджує її існування.

З глибини віків дійшла до нас ось така легенда. Жила собі жінка. І мала вона трьох синів. Сини зростали чесними, сміливими, дуже любили свою неньку і готові були віддати за неї своє життя.

Виросли сини і розійшлися по світах, прославляючи свою матір. Найстаршому мати подарувала на згадку про себе золоту корону з трьома промінцями. Корона зігрівала людей, вела вперед. За цю трипроменеву корону люди дали першому синові ім'я Тризуб.

Середньому синові мати дала в дорогу блакитно-жовтий одяг. Сміливий і сильний був середній син, і прославив він свою матір добрими звитяжними вчинками. Люди запам'ятали його і назвали Прапором.

А найменший син отримав у дарунок від матері соловейків голос. І де б він не був, усюди лунала його дзвінка урочиста пісня. За цей голос і величний спів люди дали йому ім'я Гімн.

Так і донині по всьому світу золотий тризуб, синьо-жовтий прапор і урочистий гімн прославляють рідну неньку -Україну.

Сторінка третя

Державний Герб України

30 серпня 1991 року, після проголошення Акту про незалежність України, був прийнятий Національний Державний герб – золотий тризуб на блакитному тлі.

Став незалежним наш народ,
Про це він мріяв здавна.
І пригадали ми свій герб –
Князівський знак державний.

Він символ влади у князів.
Тризуб є на печатках
І знаком племінних вождів
Цей символ був спочатку.

Оздоба ця – не просто знак,
Не видумана зроду.
Цей герб – історія сама
Вкраїнського народу.

Сіє герб наш золотий,
Виблискує вогнисто,
Щоб жить щасливому тобі
Під небом синім, чистим.

Герб – символічний знак держави. На Україні це золотий тризуб на блакитному тлі. У перекладі з німецького слово *герб* означає «спадщина». І це не випадково: адже з давніх-давен різними знаками мітили (таврували) худобу, володарі позначали гербами – родовими знаками – свою маєтність. Отже, герб здавна був неодмінним атрибутом влади, передусім володіння майном, землею. Він був родовим знаком князів Рюриковичів. Згодом карбувався і на срібних монетах князя Володимира Великого.

Були в Україні й інші герби. Певний час національним гербом України вважалося зображення Архангела Михаїла. Значне місце в українській гербовій традиції посіло зображення лева – символу мужності, відваги, влади. Але найуживанішим в історії України був тризуб.

Яке значення вкладалося в тризуб?

Єдиної відповіді на це запитання немає. Існує близько сорока версій, що пояснюють походження тризуба. Одні вчені вважають, що тризуб (трійця) відображає:

- триєдність життя – Батько – Мати – Дитя;
- об'єднання трьох природних стихій – Повітря – Вода – Земля;
- у християнській релігії – Бог Отець – Бог Дух Святий – Бог Син.

Інші вчені вважають, що тризуб нагадує якесь знаряддя праці, яким людина обробляла землю, полювала на звірів, ловила рибу. Була традиція малювати тризуб на стінах або дверях під час релігійного свята Водохреща. Це мало рятувати від злого духа, нещастя, біди.

– Яке слово зашифровано в тризубі?

Знак країни головний –

Це тризубець золотий.

Він – як сонце в небі синім,

В ньому слава, в ньому сила,

В нім священне слово «воля»,

Що рятує від неолі.

Будь же, рідна Україно,

Під гербом цим вільна й сильна.

Хай про тебе в цілім світі

Знають всі: дорослі й діти.

V. Фізкультхвилинка.

Сторінка четверта

Державний Прапор

Четверта сторінка журналу присвячується нашій святині – Державному Прапору України.

– Робота з підручником (с.55).

З давніх часів прапори вважалися святинею. Їх брали у військовий похід, піднімали перед боєм. Збити прапор ворога означало перемогти його. Найчастіше знамена були червоного кольору. Але український народ користувався також жовтим і синім. Ці кольори найчастіше трапляються у козацькому одязі. Наш народ не міг відкинути історичну традицію поєднання цих кольорів. І 28 січня 1992 року Верховна Рада України затвердила Державним Прапором – синьо-жовтий.

– Що означають ці кольори?

Учень. Жовтий колір – це колір пшеничного поля, колір хліба, зерна, що дарує життя всьому суццюму на землі. Жовтий колір – це ще й колір жовтогарячого сонця, без лагідних променів якого не дозрів би, не заколосився б життєдайний хліб.

Синій колір – це колір ясного, чистого, мирного неба. А невже без живлющої матері-води визрів би, заколосився б хліб? От вам і ще один блакитний колір – колір цариці води.

Сьогодні синьо-жовтий прапор майорить на всіх державних установах України, під ним ходять у моря-океани українські пароплави. Стрімко злітає це полотнище і на різних спортивних змаганнях, коли на п'єдестал пошани підіймаються українські спортсмени.

Гордо розвівається синьо-жовте знамено, промовляючи всьому світу: «Є у світі Україна!»

Синьо-жовтий прапор України –

Це безхмарне небо, синє-синє,

А під небом золотіє нива,
І народ – і вільний, і щасливий.
Прапор, як святиню, любі діти,
Треба шанувати й боронити.
Прапор – символ нашої держави,
Він для всіх ознака сили й слави.

Сторінка п'ята

Державний Гімн України

До найбільших святинь будь-якого народу належить і гімн. Є такий символ і в українців.

- Прочитайте в підручнику про гімн (с. 56).
- Що таке гімн?
- Хто написав слова до вірша, що став гімном нашої держави? Хто музику?
- Коли можна почути Державний Гімн України? (Щодня на українському радіо о 6:00 та о 24:00 звучить ця чарівна мелодія. Гімном починають та закінчують день, гімн звучить на всіх урочистих зборах, знову і знову прославляючи нашу державу.)
- Як потрібно поводитися, коли лунає Державний Гімн України? (Коли звучить мелодія нашого гімну усі присутні мають підводитись, віддаючи пошану нашій державі.)

Ось зараз і в нашій аудиторії зазвучить наш державний гімн.

VI. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Робота в зошитах (с.44).
2. Бліц-опитування.
 - Київський князь. (Ярослав.)
 - Композитор, автор Гімну України. (Вербицький.)
 - Урочиста пісня. (Гімн.)
 - Великий український поет-пророк. (Шевченко.)
 - Символ держави. (Прапор.)
 - Кущ – народний символ України. (Калина.)
 - Поет, автор Гімну України. (Чубинський.)

- Предмет – символ спільного шляху і долі для молодят. (Рушник.)
- Символ молодості і дівочтва. (Вінок.)
- Місто – символ України. (Київ.)
- Ріка – символ України. (Дніпро.)

VII. Підсумок уроку.

– Що нового дізналися на уроці?

– Як треба ставитись до державних символів України?

VIII. Домашнє завдання. с. 54–56, зошит с. 44.